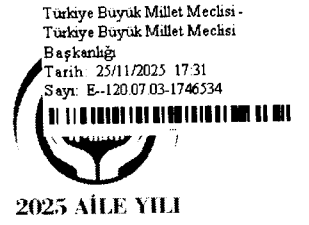

T.C.
TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

Sayı : E-54045643-610-22093093
Konu : Soru Önergeleri (7/33656)

7/33656
GK 12

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi : 15.09.2025 tarihli ve E-43452547-120.07.04-1697698 sayılı yazınız.

İlgi'de kayıtlı yazı ekinde alınan, Diyarbakır Milletvekili Sayın Serhat EREN'e ait 7/33656 esas nolu yazılı soru önergesine ilişkin Bakanlığımızın cevabi görüşü Ek'te sunulmaktadır.
Bilgilerinize arz ederim.

İbrahim YUMAKLI
Bakan

Ek: Cevabi Görüş (7/33656) (2 Sayfa)

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Doğrulama Kodu: BAFE90E9-1671-4FD9-9B54-EB711B8AD5A5

Doğrulama Adresi: <https://www.turkiye.gov.tr/tarim-ebys>

Üniversiteler Mahallesi Dumlupınar Bulvarı No: 161 06800 Çankaya / ANKARA

Tel: (0312) 287 33 60

www.tarimorman.gov.tr Kep: tarimveormanbakanligi@hs01.kep.tr

KEP Adresi : tarimveormanbakanligi@hs01.kep.tr

Bilgi için: Nurdan BUĞDAY

Mühendis

Telefon No: (312) 258 85 97

T.C.
TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

**DİYARBAKIR MİLLETVEKİLİ SAYIN SERHAT EREN'E AİT 7/33656 ESAS
NUMARALI YAZILI SORU ÖNERGESİNE DAİR CEVAPLAR**

Kulp-1 ve Kulp- 4 Hidroelektrik Enerji Üretim Tesisinin Su Kullanım Hakkı ve İşletme Esaslarına İlişkin Anlaşma gereğince, Hidroelektrik Enerji Santrali (HES) tesisinin mansabında kalan bölümde, akarsu yatağında flora ve fauna ile yaban hayatının devamı için gerekli olan çevresel akış miktarı, projeye esas alınan son 10 yıllık ortalama akımın genel olarak yaklaşık %10'u olarak belirlenmiş olup bu kapsamda gerekli su ihtiyacı çevirme yapısından mansaba bırakılmaktadır. Kulp Çayı'na bırakılması gereken can suyu miktarı Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğümüz (DSİ) ilgili birimlerince online olarak izlenmektedir.

Can suyunun bırakıldığı noktadan sonraki kesimlerde çay yatağındaki suyun kullanımı konusunda DSİ Genel Müdürlüğünce yapılan bir su tahsisatı yoktur.

15.06.2019 tarihli ve 30802 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren "Elektrik Piyasasında Üretim Faaliyetinde Bulunmak Üzere Su Kullanım Hakkı Anlaşması İmzalanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik" in "Doğal hayatın devamı için bırakılacak su ve üzerindeki projeler" başlıklı 15'inci maddesinin birinci fıkrasında yer alan "Şirket, dere yatağının su alma yeri mansabında doğal hayatın idamesini sağlar ve bu kesimde su haklarını karşılayacak miktardaki suyu kesintisiz ve dalgalanma yapmadan yatağa bırakır. Doğal hayat için dere yatağına bırakılacak suyun miktar ve zamanlaması, kurulacak hidroelektrik enerji üretim tesisleri ile ilgili şirket tarafından hazırlanacak Çevre Etki Değerlendirmesi (ÇED) raporunda/Proje Tanıtım Dosyasında belirlenir. Ancak, doğal hayatın devamı için mansaba bırakılacak su miktarı projeye esas alınan son on yıllık ortalama akımın en az %10'u kadar olmak zorundadır. ÇED raporu sürecinde ekolojik ihtiyaçlar göz önüne alındığında bu miktarın yeterli olmayacağı belirlenmesi durumunda miktar artırılır. Belirlenen bu miktara mansaptaki diğer teessüs etmiş su hakları ayrıca ilave edilerek, kesin proje çalışmaları belirlenen bu toplam miktar dikkate alınarak yapılır. Nehirde son on yıllık ortalama akımın %10'undan daha az akım olması halinde suyun tamamı doğal hayatın devamı için mansaba bırakılır." hükmü gereğince, mansaba bırakılacak su ilk etapta, son on yıllık ortalama akımın en az %10'u olacak şekilde belirlenir ve nehirde daha az akım olması durumunda ise suyun tamamı doğal hayatın devamı için mansaba bırakılır. İşletmedeki tüm HES projelerinde, bu gereklilik sağlanmakta, yapılan takiplerde ihlalin tespiti halinde ise ilgili kurumlarca cezai işlem uygulanmaktadır.

Kulp Çayı özelinde, kurak döneme bakılmaksızın, takip edilen akım gözlem değerlerinde, can suyu ile ilgili sıkıntılar mevcut olduğu takdirde, can suyu miktarının revize edilmesi veya HES'in faaliyetinin revize edilmesi gibi ilave tedbirlerin alınması işlemleri DSİ tarafından yürütülmektedir.

Vatandaşların gerek içme suyu ve gerekse tarımsal sulama suyu ihtiyacını karşılamak için DSİ tarafından su kaynağı potansiyeli kapsamında her türlü tedbir alınmaktadır.

Su Kullanım Anlaşması'na göre, HES firmaları can suyu istasyonu açmak ve bunu işletmek zorundadırlar. DSİ can suyu istasyonlarında kontrol ölçümleri yaparak, can suyu istasyonlarını belirli periyotlarda denetlemektedir. Can suyu istasyonlarında geçen suyun tespitini HES firması özel firma ile ya da DSİ ile protokol yaparak yaptırmaktadır.

Yapılan incelemeler ve mevcut resmi kayıtlara göre, günümüz itibarıyla DSİ ile HES işletmecileri arasında imzalanan su kullanım hakkı anlaşmalarının "ekolojik zarar" gerekçesiyle feshi veya revizyonuna ilişkin bir örnek bulunmamaktadır. Ayrıca projenin ÇED izinleri kapsamında yapılacak incelemeler neticesinde ihlallerin tespiti halinde, ÇED İzin

T.C.
TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

Denetim Genel Müdürlüğü tarafından gerekli işlemler yürütülmekte, gerekli görülen hallerde veya yargı kararları esas alınarak ÇED belgesi iptal edilebilmektedir. ÇED belgesinin iptali halinde, yürürlükteki mevzuat hükümleri gereği, şirketlerle imzalanmış olan Su Kullan Hakkı Anlaşmaları kendiliğinden hükümsüz kalmaktadır.

Ayrıca, 2872 sayılı Çevre Kanunu'nun "İdari cezalarda yetki" başlıklı 24'üncü maddesi hükmü gereği olan iş ve işlemler tesis edilmektedir.

Kulp Çayı'nda balık ölümleriyle ilgili Diyarbakır İl Tarım ve Orman Müdürlüğümüze herhangi bir bildirim ve ihbar yapılmamıştır. Bakanlığımızca yerinde yapılan denetim ve inceleme sonucunda, balık ölümlerine rastlanılmamıştır.